

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

Tekniska nämnden

Strategisk förnyelsetakt VA

Ärendet

Förnyelsetakt beskriver hur lång tid det tar att byta alla VA-ledningar i kommunen. Förnyelsetakten behöver över tid harmonisera med den tekniska livslängden. Rent teoretiskt och över lång tid gäller att om förnyelsetakten har ett värde under den tekniska livslängden byts ledningar för tidigt och om förnyelsetakten överstiger den tekniska livslängden byggs en underhållsskuld upp och driftstörningarna ökar.

Förnyelsetakten är ett bra mått på hur stort investeringsbehovet är sett över en längre tidsperiod. Investeringsvolymen och därmed också kostnader varierar och kan vara både högre och lägre under kortare perioder.

Med detta ärende informerar förvaltningen om påverkan vid olika förnyelsetakter.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden noterar informationen och lägger ärendet till handlingarna

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

Förnyelsetakt beskriver hur lång tid det tar att byta alla VA-ledningar i kommunen. Förnyelsetakten behöver över tid harmonisera med den tekniska livslängden. Rent teoretiskt och över lång tid gäller att om förnyelsetakten har ett värde under den tekniska livslängden byts ledningar för tidigt och om förnyelsetakten överstiger den tekniska livslängden byggs en underhållsskuld upp och driftstörningarna ökar.

Förnyelsetakt är ett relativt trubbigt verktyg att mäta erforderlig investering i VA-nätet i det korta perspektivet. Det är många faktorer som påverkar. Bara det faktum att ledningsnätet inte kontinuerligt byggts ut och förnyats ger stora variationer i förnyelsebehov från tid till annan. Sedan har olika tidsepoker haft olika materialval och olika kvalitet på material och utförande. Marken och dess beskaffenhet som ledningen ligger i påverkar också livslängden. Det ger överraskningar att ledningar som enligt modeller skulle ha lång livslängd visar sig ha betydligt kortare och vice versa.

Förnyelsetakten är dock ett bra mått på hur stort investeringsbehovet är sett över en längre tidsperiod. Investeringsvolymen och därmed också kostnader varierar och kan vara både högre och lägre under kortare perioder.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

Avskrivningstiden är 50 år på ledningar i Danderyd. Det är i linje med de rekommendationer som finns. Den tekniska livslängden varierar givetvis men mellan 75 och 100 år är en bra uppskattning. Förnyelsetakten behöver över tid harmonisera med livslängden och alltså vara cirka 100 år.

Nedan är en grov uppskattning av kostnaden för att investera i den omfattningen som krävs för olika förnyelsetakter. Det skiljer sig något mellan de olika ledningsslagen och olika förnyelsetekniker kostar olika men för enkelhetens skull har ett medelvärde här presenterats.

Förnyelsetakt år	Investeringskostnad per år (miljoner kronor)
600	49
300	57
200	111
100	170

Som tabellen ovan visar är investeringsvolymen för 2024 49 miljoner kronor vilket motsvarar en förnyelsetakt på cirka 600 år. Anledning till att det är en relativt liten ekonomisk insats som krävs för att höja förnyelsetakten från 600 år till 300 år är att det i första skedet förnyas ekonomiskt fördelaktiga sträckor.

Investeringsvolymen genererar en kapitalkostnad. Med en avskrivning på 50 år och med dagens räntenivå erhålls nedanstående resultat de första tre åren.

Årlig investering (miljoner kronor)	Kapitaltjänstkostnad år i miljoner kronor		
	1	2	3
57	2,5	5,1	7,5
111	5,0	10,0	14,8
170	7,6	15,2	22,6

Detta visar på den problematik som Danderyds kommun tillsammans med övriga VA-Sverige står inför. Kostnaden blir väsentligt mycket högre med en högre investeringsvolym. Därmed kommer också VA-taxan komma att behövas höjas kraftigt framöver.

Tekniska nämnden har ett mål gällande förnyelsetakt och utifrån nivån på målet anpassar samhällsutvecklingsförvaltningen investeringsbudgetförslaget. Långsiktigt är det önskvärt att ha en förnyelsetakt på runt 100 år. Att uppnå den förnyelsetakten i Danderyd på kort sikt är inte tillrådligt eller ens möjligt. Verksamheten behöver, om politiska beslut styr mot en förändrad förnyelsetakt, anpassa sig till en förändrad nivå på investeringar. En nivå som skulle vara rimlig att ha som mål den kommande tiden skulle kunna vara 300 år. Sedan kan den långsiktiga ambitionen vara att höja förnyelsetakten på sikt.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

Ekonomiska konsekvenser

Redovisning bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn och unga

Redovisningen bedöms inte medföra några konsekvenser för barn och unga.

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Strategisk förnyelsetakt VA